

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Мария Стоянова Алексиева,
Бургаски свободен университет, Център по хуманитарни науки,
Програмен съвет по Педагогика
член на научно жури, заповед ЛС - 54/22.02.2017 г.

Конкурс за заемане на академична длъжност „Професор“
Област на висше образование: 1. Педагогически науки
Професионално направление: 1.3. Методика на обучението по ... (Методика на обучението по математика в началните класове)
Център по хуманитарни науки, Програмен съвет по Педагогика
Конкурсът е обявен в Държавен вестник”, бр. 1 от 03.01.2017 г.

1. Процедура

Процедурата за провеждане на конкурса е спазена и е в съответствие с нормативните документи. Представените от кандидата материали за участие в конкурса са изготвени точно и акуратно в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за развитието на академичния състав в БСУ.

2. Данни за кандидата

Единствен кандидат в конкурса е доц. д-р Евелина Динева. По смисъла на чл. 29 от ЗРАСРБ тя има право да участва в конкурса за заемане на академична длъжност «професор», тъй като от 1997 г. е доцент по Методика на обучението по ... (Методика на обучението по математика в началните класове).

В периода 1981-2000 г. доц. д-р Евелина Динева работи последователно като преподавател, гл. асистент, доцент в Учителския институт „Христо Ботев“, гр. Бургас. През 1995 г. ВАК присъжда на Е. Динева научната степен „Кандидат на педагогическите науки“, а през 1997 г. получава научното звание „Доцент“.

В Бургаския свободен университет доц. д-р Евелина Динева започва работа през 2000 г. като доцент по Методика на обучението по ... (Методика на обучението по математика в началните класове) и зам.-декан на Центъра по хуманитарни науки.

В периода 2004-2014 г. доц. д-р Евелина Динева е декан на Центъра по хуманитарни науки при БСУ.

Към настоящия момент тя е зам.-ректор по УД и акредитацията на БСУ.

3. Описание на научните трудове

В периода след хабилитацията си, доц. д-р Евелина Динева участва в конкурса за професор с 56 (петдесет и шест публикации), от които 45 (четиридесет и пет) са самостоятелни и 11 (единадесет) в съавторство.

Самостоятелните публикации, отпечатани в България са 45 (3 монографии, 2 студии, уточнено авторство за 3 статии в две методически пособия, 20 самостоятелни статии, 14 учебни помагала за ученици, 3 доклада).

В съавторство са 11 публикации (2 учебни помагала за учители и студенти, 2 учебника по математика за 1 и 2 клас, 1 учебна тетрадка – първа и втора част, 3 статии и 3 доклада).

С равностоен научен принос, признат в декларации от съавторите, са 2 статии и 5 доклада).

Научните интереси на доц. д-р Евелина Динева са разностранни и могат да бъдат обособени в три основни групи:

1. Методика на обучението по математика в начален етап на обучение,
2. Информационни и комуникационни технологии в обучението
3. Педагогика на висшето образование.

Най-многообхватни са интересите на доц. Динева в областта на методиката на обучението по математика в начален етап на обучение. Това е разбираемо и логично в контекста на обявения конкурс.

Представените публикации по темата на конкурса могат да се систематизират по тематични направления, както следва:

1. *Групово-съревнователна организация на обучението по математика в началните класове - трудове 1 и 2.*

2. *Диагностика и развитие на математическите способности на учениците – трудове 3, 5, 6, 7, 13,14,15, 28.*

3. *Методика за усвояване на умения за решаване на текстови задачи в началните класове – трудове 4, 8, 9, 10, 12, 14, 16, 17.*

4. *Методика на обучението по математика в началните класове – трудове 11, 34, 35.*

5. *Учебници и учебни помагала за ученици - 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56.*

6. *Информационни и комуникационни технологии в обучението– трудове 22, 24, 25, 30, 36, 37.*

7. *Педагогика на обучението във висшето училище - трудове 18, 19, 20, 23, 26, 27, 29, 32, 33.*

В монографиите са изследвани актуални проблеми, свързани с:

- организацията на груповата работа по математика, ролята на учителя и на лидера в процеса на груповата работа, организацията и провеждането на вътрешногрупова и междугрупова дискусия, критериите за оценяване на изпълнението, прегледите и мястото на груповата работа в структурата на урока по математика;

- основните функции на груповото учене в обучението по математика – социализираща, познавателна и възпитателна;

- същността на математическите способности, техните характеристики и компоненти и се предлагат идеи за развитието им у учениците от началните класове чрез решаване на различни видове задачи в часовете по математика и в часовете за свободноизбираема подготовка.

Активна е научната дейност на доц. д-р Евелина Динева при подготовката и издаването на Ръководство по методика на обучението по математика в началните класове за учители и студенти.

Ценни за професионално-практическото обучение на студентите от педагогическите специалности са представените две учебни помагала, чрез които се обогатява подготовката на бъдещите педагози по информационни технологии и формиране и развитие на дигитална компетентност.

За високата професионална подготовка на студентите и учителите съдействат и публикуваните три монографии, в които са представени различни аспекти на обучението по математика в началното училище.

Тематично свързани с обучението по математика в началните класове са и 21 учебни помагала за учители и за ученици.

Доц. д-р Евелина Динева е ръководител на научноизследователски проекти, като резултатите от тях публикува предимно в български издания (*трудове 24, 25, 29, 30, 32, 33, 37, в списъка на публикациите*).

4. Научни приноси

Представените публикации от доц. д-р Евелина Динева като обем и качество са свидетелство за упорита работа и последователно развитие през годините на професионалната ѝ дейност.

В приложения списък за научните приноси в трудовете си доц. д-р Евелина Динева точно и аргументирано представя постиженията си от лична гледна точка. В съответствие с теоретико-приложния характер на проведените изследвания и направените публикации по тях доц. д-р Евелина Динева определя научните приноси в следните области:

- 1) Групово-съревнователната организация на обучението по математика в началните класове;
- 2) Математически способности на учениците от начална училищна възраст;
- 3) Методика за усвояване на умения за решаване на текстови задачи в началните класове.

4. 1. Приноси с теоретичен характер

4.1.1. Прегледът на публикациите на доц. д-р Евелина Динева насочва вниманието към факта, че част от изследователската ѝ дейност е посветена на груповата организация на работа в началното училище. С най-голям относителен дял са публикациите, свързани с математическите способности на учениците от начална училищна възраст. Това са и част от теоретичните приноси в научната продукция на авторката.

В монографията „Групова организация на образователния процес в училище“ в частта „Математика“ се прави дидактическа характеристика на груповата учебна работа в обучението по математика в началните класове. Разкрива се същността, характеристиките, функциите и технологията ѝ. Предлагат се вариативни методики за обучение по групи в зависимост от спецификата на учебните предмети и дейности на учениците, основани на опита на творчески работещи учители.

В другата монография „Теория и практика на груповото обучение“ Е. Динева в частта „Математика“ допълва и дообогатява теорията на груповото учене с основните функции на груповото учене в обучението по математика – социализираща, познавателна и възпитателна. Авторката представя организацията на работата със стационарни хетерогенни групи за усвояване на учебното съдържание по математика. Изведени са указания за групова работа. Разгледани са подробно и с подходящи примери критериите за оценка на работата на групите – вярност (точност, правилност), пълнота, оригиналност (съобразителност, рационалност), брой варианти и бързина (време).

Не само с теоретична, но и с практико-приложна стойност за обучението по математика в началното училище са предложените различни варианти на организация на груповата работа за усвояване на ново учебно съдържание. Подбрани са примерни задачи за групова учебна работа в първи – четвърти клас.

В третата монографична книга „За математическите способности на учениците от началните класове – диагностика и възможности за развитие“ е направено проучване за изясняване на същността на математическите способности, техните характеристики и компоненти. Предложени са идеи за развитието им у учениците от началните класове чрез решаване на различни видове задачи в часовете по математика и в часовете за

свободноизбираема подготовка. Поставен е акцент върху значението на ранната диагностика и възможностите за развитие на математическите способности, защото развитието на децата в начална училищна възраст е неравномерно и трябва да имат специално отношение към тези ученици, които бързо и леко се справят със задължителния учебен материал.

4.1.2. Към теоретичните приноси в научната продукция на доц. д-р Евелина Динева отнасям и направените класификации на текстовите задачи от равномерно движение в зависимост от това, дали има определена посока на движение или няма и в зависимост от това, дали два обекта тръгват едновременно или по различно време.

Ценни за обучението по математика в началното училище са разгледаните подходи за въвеждане на съставни текстови задачи и ясно разписаните методически указания за последователността на дейностите при двата подхода.

4.1.3. Разкриват се и се систематизират съвременни проблеми от областта на *Педагогиката на обучението във висшето училище*, които не са достатъчно проучени, но силно влияят върху младите хора при формирането на професионални умения и компетентности.

4.1.4. Обоснована е необходимостта от въвеждане на информационни и комуникационни технологии в обучението и подготовката на педагозите, бъдещи учители; развитие и обогатяване на дигиталните им компетентности и формиране и развитие на медийна грамотност. Всичко посочено в този абзац е свързано с модернизиране на педагогическото образование и подготовката на нов тип педагогически специалисти, които отговарят на очакванията и претенциите на ученици, родители и администратори в системата на образованието.

4.2. Практико-приложни приноси

4.2.1. Към практико-приложните приноси от научната продукция на доц. д-р Евелина Динева, отнесени към методиката на обучението по математика в началните класове, ще добавя представените от нея процедури за диагностика и развитие на математически способности чрез различни видове задачи в различните форми на обучение по математика в началното училище.

4.2.2. С доказана практико-приложна стойност са разработените от нея сборници:

- със задачи за ученици от 1 до 4 клас;
- самостоятелни работи за ученици от 1, 2, 3 и 4 клас;
- задачи за избираема подготовка за 4 клас;
- тестови задачи за подготовка за външно оценяване.

В помагалата са систематизирани и подбрани задачи по теми и по трудност, които са предвидени за самостоятелна работа в училище или вкъщи с цел затвърдяване на усвоения учебен материал. Подредбата и структурата им създават условия за конкретизиране и задълбочаване на знанията и уменията на учениците, както и за творческа дейност.

4.2.3. Педагогическата практика в началното училище е обогатена с набор от задачи за математически състезания за ученици във 2 и 3 клас. Съдържанието на задачите не надхвърля програмния материал, но решаването им изисква определена степен на абстрактно-логическо мислене, наблюдателност, съобразителност, въображение, волево внимание и др. Създадени са условия за задълбочаване и надграждане на учебното съдържание по математика за втори и трети клас, както и за самостоятелна и творческа дейност на учениците.

4.3. Качество на научната продукция и други активности

За качествените характеристики на научните публикации на доц. д-р Евелина Динева свидетелстват откритите в научната литература *8 цитирания* в публикации на български и чужди автори.

От езикова гледна точка публикациите на д-р Евелина Динева се характеризират с терминологичната яснота, точност на изказа, внимателен подбор на думите и на стила на изложение в текста.

Атестат за качеството на научната продукция е редакторската дейност на доц. д-р Евелина Динева. През годините тя участва като член на редакционна колегия на специализирани университетски издания като: „Годишник на БСУ“, Сборници от научни конференции с международно участие, Учебни помагала по проекти.

Доц. д-р Е. Динева е рецензент на повече от 10 (десет) книги, учебници и др.

Участва в състава на научни журита за присъждане на ОНС „Доктор“ и за заемане на академични длъжности.

Участва като съставител на научни сборници и книги.

Доц. д-р Евелина Динева участва в *9 проекта* като на *5 от тях е ръководител*. Особено резултатен и с институционално значение е проектът „Партньорство между образование и бизнес за ефективна реализация на младите хора на пазара на труда чрез актуализиране на учебните програми в Бургаския свободен университет“ по схема „Актуализиране на учебните програми във висшето образование в съответствие с изискванията на пазара на труда“, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

Постигнатите резултати в научноизследователската и научноприложната дейност утвърждават доц. д-р Евелина Динева като учен с определена индивидуалност и собствен стил в работата.

5. Преподавателска работа

От 2000 г. доц. д-р Евелина Динева е щатен преподавател в Бургаския свободен университет. От представената творческа автобиография е видно, че преподавателската работа на доц. д-р Е. Динева е обемна и тематично ориентирана към няколко направления. За това свидетелстват научните ѝ интереси, ориентирани към:

1. Методиката на обучението по математика в начален етап на обучение,
2. Информационни и комуникационни технологии в обучението на педагогическите специалисти
3. Педагогика на висшето образование.

Продуктите от научноизследователската дейност на доц. Динева намират приложение във водените от нея лекционни курсове по:

- Методика на обучението по математика в началните класове
- Теоретични основи на математиката
- Ранна диагностика на общи и специални способности
- Презентационни учения за представяне на учебно съдържание (съдържа електронен самоучител за работа с Power Point 2010)
- Информационни технологии
- Въведение в статистиката

Списъкът на водените дисциплини представя доц. Динева като опитен и необходим преподавател за Центъра по хуманитарни науки.

Въз основа на резултатите от проведените изследвания тя непрекъснато обновява и обогатява лекционните си курсове. Нещо повече в системата за управление на обучението MOODLE са разработени електронни курсове по дисциплините: *Методика на обучението по математика в началните класове, Ранна диагностика на общи и специални способности, Презентационни учения за представяне на учебно съдържание (съдържа електронен самоучител за работа с Power Point 2010) и Въведение в статистиката.*

Сред студентите доц. д-р Е. Динева се ползва с авторитет на ерудиран и възискателен преподавател.

Трябва да се отбележи също активното ѝ участие в кандидатстудентските кампании, в провеждането на заседанията на Програмния съвет по Педагогика и на

Учебно-научния съвет на ЦХН при обсъждане на учебни и научни въпроси, в комисии за провеждане на държавни изпити и защиты на дипломни работи.

6. Заключение

С оглед на високите изследователски качества на кандидата, дългогодишната преподавателска кариера и натрупания в нея професионален опит, който дава възможност на доц. Динева да преподава широк спектър от дисциплини в образователните програми на професионални направления 1.2. Педагогика и 1.3. Методика на обучението по ..., оценявам като убедителна кандидатурата на доц. д-р Евелина Динева за заемане на академичната длъжност „Професор“ по Методика на обучението по ... (Методика на обучението по математика в началните класове) в Област на висше образование: 1. Педагогически науки, Професионално направление: 1. 3. Методика на обучението по ... (Методика на обучението по математика в началните класове) в Бургаския свободен университет, Центъра по хуманитарни науки, Програмния съвет по Педагогика.

15.04 2017 г.

гр. Бургас

.....

доц. д-р Мария Алексиева